

Det var jo dengang, man også sang sangen »Vi voksne kan også blive bange«, og man inficerede jo for så vidt samfundet med angst. Man sagde hellere rød end død, og man vendte sig mod Amerika og opfattede Amerika som krigsophidseren, på trods af at truslen jo kom fra Sovjetunionen.

Hvis man nu havde ført denne læggen sig ned på ryggen som en hund-politik med hellere rød end død, så havde man jo ført en tilpasningspolitik, som betød, at Danmark herefter ville være under konstant afpresning og være nødt til at føje Sovjetunionen i den udenrigspolitik, de ønskede af os. Der føjede vi os jo så ikke, som jeg beskrev i min tale, men når Sovjetunionen ønskede vores holdninger, så kom oppositionen her med holdningerne, og jeg skal godt lige gentage dem, hvis jeg kan nå at finde dem, og det kan jeg.

Sovjetunionen ønskede, som jeg nævnte, at de britiske og franske a-våben skulle tælles med under nedrustningsforhandlingerne, og jeg husker en debat her, hvor hr. Lasse Budtz gjorde meget ud af, at de skulle tælles med. De ønskede også at få stjernekrigsprojektet stoppet, og det var der også debat om her, og det fik man også medhold i hos oppositionen, men Gorbjatov siger jo nu, at det var stjernekrigsprojektet, der knækkede kamelens ryg. Det var det, der gjorde, at han blev klar over, at han ikke kunne følge økonomisk med i det militære kapløb. Så kan man sige, at man er imod det militære kapløb. Men Reagans vurdering var jo, at her kunne man knække dem. Der var to ting, der efter min opfattelse knækkede dem, og Gorbjatov er jo enig i den ene, nemlig at SDI-projektet var det endelige sammenbrud for Sovjetunionens militære aspirationer.

Den anden var, og der tror jeg så vi er enige, Helsinkiaftalen, som Carter fik igennem, og som hr. Niels Helveg Petersen jo også var inde på. Den spillede en meget stor rolle. Der troede jo Bresjnev, at han havde snydt Vesten, fordi man sagde, at Europas grænser ligger fast, det var den ene kurv, og det var jo godt, for så fik han lov til at beholde alt det, han havde fået.

Den anden kurv, tror jeg det var, var jo så, at man ikke måtte jamme om, at menneskerettighederne skulle respekteres. Det satte jo gang i dissidentbevægelsen i Østeuropa, som vi jo støttede alt det, vi kunne, og det betød så også, da Gorbatjov kom til, at jammingeren holdt op, altså at der kom information over. Det spillede en meget stor rolle, men det var altså to amerikanske

præsidenter, som vi støttede solidarisk, hvori- mod oppositionen her, som jo altså ikke havde flertallet, ikke støttede politikken i 1980'erne.

Så siger hr. Niels Helveg Petersen, at rapporten jo godtgår, at det såmænd ikke spillede nogen rolle. Det er nu ikke den godtgår.

På side 635 siger DIIS-rapporten nøgternt og ordentligt, at der er forskellige vurderinger, at udsagnene går i forskellige retninger, og så kommer det:

Både udenrigsminister George Shultz – og jeg er enig i, at han er amerikansk udenrigsminister – og ansatte i State Department og Pentagon gav tydeligt udtryk for en kritik, der især vedrørte den danske politiks konsekvenser for USA's forhandlingsposition over for Sovjetunionen og for USA's engagement i Europa.

Det er da ret voldsomt. Det vil sige, at de giver jo indtryk af, at vi underminerede deres forhandlingsposition, fordi Sovjetunionen kan få fornemmelse af, at de ikke behøver levere, fordi der er såmænd sådan nogle som danskerne og så de øvrige socialdemokratier, som hr. Mogens Lykketoft nævnte, som kan finde på at få stoppet den vestlige politik.

Så er det rigtigt, at andre aktører havde andre meninger, men det var nogle fra den amerikanske ambassade i København, og det er jo så en af de fejl, DIIS har begået, fordi disse ambassade-medarbejdere i København var altså ikke ambassadøren, Todman har de ikke talt med, det var folk så langt nede i systemerne, at de nok ikke har haft nogen viden om Pentagons og State Departments vurdering, og en af dem har jo også sendt en berigtigelse til DIIS. Det er jo et af de steder, hvor DIIS har været nødt til og bliver nødt til at erkende, at man er nødt til at rette i rapporten, ligesom det var forkert, hvad de skrev om Eigil Jørgensens forhold til Shultz, som de jo også er klar over at de må sende et rettel- sesblad om, og derfor er det jo en foreløbig af- handling.

Kl. 18.35

Så man brød faktisk ud af den forhandlings- politik, som havde til formål at få stoppet Sovjet- unionen. Dobbeltbeslutningen var jo et meget, meget alvorligt svigt fra dansk side, for man overlod jo banen til Sovjetunionen, hvis ikke man havde lavet dobbeltbeslutningen, som det i øvrigt var Helmut Schmidt, den store tyske so- cialdemokrat, der bad om.

Man kan godt sige, at de ikke havde den mili- tære overmagt – ja, det fremgår, at det havde de altså – men man var lidt usikker på det indtil